

kaldte psykokirurgiske indgreb. Lovforslaget indeholder derimod ikke bestemmelser om en nærmere regulering af elektrochok- (også kaldet elstimulations-) behandling.

Det er i dag et centralt – men beklageligvis ikke lovfæstet – patientretligt princip, at patienten kan nægte at lade sig behandle for selv dødeligt forløbende somatiske sygdomme. Dette princip brydes traditionelt i et vist omfang, når patienten samtidig er psykiatrisk patient. Efter lovforslaget skal en psykiatrisk patient, der opfylder forslaget § 5, således kunne tvangsbehandles. Det forekommer betænkeligt i så vidt omfang at reducere en alvorligt sindslidende persons muligheder for at få indflydelse på et så personligt forhold, som ikke-sindssyge har fuld råderet over. Dette bestyrkes af den samfundsmæssige udvikling, hvor der i stigende omfang er en erkendelse af, at retten til ikke at blive behandlet (en »værdig død« etc.) er en beskyttelsesværdig ret. Bestemmelsen bør derfor reformuleres, således at der som udgangspunkt kræves samtykke, hvilket undtagelsesvis kan erstattes af et samtykke fra værgeren.

I § 22 er der åbnet mulighed for foretagelse af psykokirurgiske indgreb. Erfaringerne med disse irreversible indgreb, som ofte bevirker en radikal forandring af pågældendes psyke og hele personlighed, er efter det oplyste særdeles

dårlige og må formentlig i vidt omfang betegnes som skadelige. Der kan derfor være grund til at rejse spørgsmål om, hvorvidt disse indgreb burde kategoriseres som forsøg med de retsvirkninger, som er nævnt i forslaget § 23.

Generelt bør der efter Centrets opfattelse ikke bestå en adgang til at foretage radikale irreversible ændringer af personers psyke og hele personlighed uden deres eget informerede samtykke. Da det må antages, at et sådant samtykke ikke gyldigt kan indhentes fra pågældende patientgruppe, bør sådanne indgreb formentlig ikke tillades.

14. Centeret finder herudover at burde tilføje, at udvalgets forslag om oprettelse af patientklagenævn, som dels skal fungere som første klageinstans, dels som tilsynsmyndighed (jf. udvalgsudkastets §§ 35–40) efter Centerets mening kan indebære en række fordele i retssikkerhedsmæssig henseende. De almindelige domstole forekommer pga. deres sammensætning og procesmåde samt pga. deres reaktionsmuligheder ikke at være det bedst egnede forum for en umiddelbar bedømmelse af tvangsansøgningen, og grundlovens § 71, stk. 7-udvalget synes heller ikke i den henseende at kunne udgøre en effektiv retssikkerhedsgaranti.

Det Danske Center for Menneskerettigheder

22. februar 1988